

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره
تاریخ
پرست
.....

عناوین دروس عمومی معارف اسلامی

مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (نامه شماره ۲/۲۲۹۶ مورخ ۸۳/۳/۲۳) عناوین سرفصل دروس معارف اسلامی را به این شرح تصویب کرد:

۱- دروس عمومی معارف اسلامی در پنج گروه و با این عناوین درسی می‌باشند:

گرایش	کد درس	عنوان درس	واحد	ساعت
۱- مبانی نظری اسلام	۰۱۱	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۳۲
	۰۱۲	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲
	۰۱۳	انسان در اسلام	۲	۳۲
	۰۱۴	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲
۲- اخلاق اسلامی	۰۲۱	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲
	۰۲۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲
	۰۲۳	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲
	۰۲۴	عرفان عملی اسلام	۲	۳۲
۳- انقلاب اسلامی	۰۳۱	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲
	۰۳۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲
	۰۳۳	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۲
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	۰۴۱	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲
	۰۴۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲
	۰۴۳	تاریخ امامت	۲	۳۲
۵- منابع اسلامی	۰۵۱	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲
	۰۵۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره
تاریخ
پوسته

۲- گذراندن حداقل ۴ واحد از دروس مزبور برای دانشجویان دوره‌های کاردانی و حداقل ۱۲ واحد برای دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته و دکترای حرفه‌ای الزامی است.

۳- دانشجویان دوره‌های کاردانی موظفند یکی از دروس خود را از گروه «مبانی نظری اسلام» و درس دوم را از گروه «اخلاق اسلامی» انتخاب کنند.

۴- دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته و دکترای حرفه‌ای موظفند دو درس خود را از گروه «مبانی نظری اسلام» و یک درس را از هر یک از چهار گروه دیگر انتخاب کنند.

۵- دانشجویان دوره‌های کارشناسی ناپیوسته با توجه به گذراندن چهار واحد درسی در دوره کاردانی صرفاً موظفند چهار درس از چهار گروه «مبانی نظری اسلام»، «انقلاب اسلامی»، «تاریخ تمدن اسلامی» و «آشنایی با منابع اسلامی» را انتخاب کنند.

۶- دانشجویان اقلیت‌های دینی می‌توانند دروس مورد نظر خود را بدون هیچ محدودیتی از بین کلیه دروس مندرج در جدول دروس عمومی معارف اسلامی انتخاب کرده و بگذرانند.

۷- سرفصل دروس مزبور پس از تصویب در شورای اسلامی شدن مراکز آموزشی به دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ابلاغ می‌شود. ۱۳۷۷-۲/۵-۵۴۲-۲-۱

سید محمد خاتمی
۱۳۸۳

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

کتابخانه

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

عناوین درسی و سرفصل دروس معارف اسلامی

**کمیته برنامه‌ریزی دروس معارف اسلامی
معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری**

بهمن ۱۳۸۳

ریز مواد، سرفصل دروس و منابع درسی

معارف اسلامی

**مصوب کمیته برنامه‌ریزی دروس معارف اسلامی
(مورد تأیید کمیته اسلامی شدن دانشگاهها)**

حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام

کد درس: ۰۱۴

از مجموعه ۱، دروس مبانی نظری اسلام

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ویژگی‌های نظام حقوقی اسلام و اصول بنیادین و انواع حقوق و آزادی‌های مدنی و سیاسی انسان از دیدگاه اسلام.

سرفصل‌ها (برای ۳۲ ساعت نظری در یک نیمسال تحصیلی)

۱- مفاهیم اولیه و کلیات

۱-۱- مفهوم و انواع حق (حق تکوینی، تشریحی، حق الناس، حق الله و ...)

۱-۲- منشأ و خاستگاه حق

۲- مبانی و ویژگی‌های نظام حقوقی اسلام (در مقایسه با سایر نظامها)

۲-۱- مبانی حقوق اسلامی

۲-۲- حقوق طبیعی و حقوق فطری

۲-۳- رابطه متقابل حق و تکلیف

۲-۴- جایگاه عدالت در نظام حقوقی اسلام

۲-۵- مفهوم، مبانی و انواع آزادی در اسلام

۲-۶- نسبت حقوق فرد و جامعه

۳- حقوق مدنی و اجتماعی در اسلام

۳-۱- حق حیات، تکامل و پیشرفت انسان

۳-۲- آزادی تفکر و عقیده

۳-۳- آزادی بیان و قلم

۳-۴- انتخاب شغل و مسکن و ...

۳-۵- حق امنیت قضایی و عدالت اجتماعی

۴- حقوق سیاسی

۴-۱- حق مشارکت در امور سیاسی

۴-۲- حق نظارت عمومی

۴-۳- حق حاکمیت ملی

۵- حقوق زن

۵-۱- مبانی حقوق زن

۵-۲- تفاوت‌های حقوق زن و مرد و علل آن

۵-۳- اسلام و فمینیسم

۶- حقوق کودک در اسلام

۷- حقوق اقلیت‌ها در اسلام

۸- حقوق و روابط بین‌الملل در اسلام

منابع:

۱. اسلام و حقوق بشر، زین‌العابدین قربانی
۲. نظام حقوق زن در اسلام، مرتضی مطهری
۳. پیرامون جمهوری اسلامی، مرتضی مطهری
۴. حقوق جهانی بشر (از دیدگاه اسلام و غرب)، محمدتقی جعفری

منابع تکمیلی

۱. آزادی از نگاه استاد مطهری، حسین یزدی، تهران، صدرا، ۱۳۷۹.
۲. نظام حقوق زن در اسلام، مرتضی مطهری، تهران، صدرا، ۱۳۷۴.
۳. نظریه حقوقی اسلام، محمدتقی مصباح یزدی، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۰.
۴. حقوق بشر (نظریه‌ها و رویه‌ها)، حسین شریفی طراط کوهی، تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۱۳۸۰.
۵. فلسفه حقوق بشر، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۷.
۶. فلسفه حقوق، مصطفی دانش‌پژوه و قدرت‌الله خسروشاهی، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
۷. حقوق بشر از منظر اندیشمندان، محمد بسته نگار، ۱۳۸۰، تهران، انتشار.
۸. حقوق بشر از دیدگاه اسلام (آراء دانشمندان ایرانی)، گروه نویسندگان، تهران، الهدی، ۱۳۸۰.
۹. آزادی‌های عمومی در حکومت اسلامی، راشد غنوشی، ترجمه حسین صابری، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۱.
۱۰. آزادی، عقل و ایمان، محمد سروش، قم، دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۸۱.
۱۱. در هوای حق و عدالت (از حقوق طبیعی تا حقوق بشر)، محمدعلی موحد، ۱۳۸۱، تهران، نشر کارنامه.
۱۲. حق و مصلحت، محمد راسخ، تهران، طرح نو، ۱۳۸۱.
۱۳. مبانی حقوق بشر، سیدصادق حقیقت و سیدعلی میرموسوی، تهران، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر.